

Energietransitie: vijand of visie

17-12-2020 Energiepodium

Hoe verkrijg en behoud je, in een democratie, voldoende draagvlak voor de energietransitie, vraagt Martien Visser zich af. “Weg met de zuringheid.”

Dat de energietransitie een enorme opgave is, zullen weinigen ontkennen. We moeten onze manier van leven aanpassen. Het Nederlandse landschap gaat veranderen. Onze economie wordt op een andere leest geschoeid. Hoe pak je zo iets aan? Hoe verkrijg en behoud je, in een democratie, voldoende draagvlak?

Wanneer we het duurzame speelveld overzien, dan lijkt het oorlog. Wie niet voor is, is tegen. Vijanden alom: de industrie, de luchtvaart, biomassa, datacenters, de overheid. Vijanden moeten abstract blijven.

Milieudefensie sleept Shell voor de rechter. Niet een burger die een weekendje naar New York gaat. Die laatste kan echt CO₂ besparen. Als Shell minder olie produceert, dan neemt in no time een dozijn anderen dat over. OPEC heeft het al zo moeilijk. Stel dat zo'n burger bij nader inzien heel sympathiek is en bij haar zieke oma op bezoek gaat?

In oorlogen is de waarheid het eerste slachtoffer. Er is geen ruimte voor nuance. Met sluwe slogans wordt het publiek bespeeld. Leugens, halve waarheden en

alternatieve feiten vieren victorie. Alles is geoorloofd. Voetbal is oorlog, zei Rinus Michiels eens. Het versieren van een penalty of het aansmeren van een rode kaart aan de tegenstander. Het hoort er allemaal bij. Het doel heiligt de middelen. Media zijn niet langer een objectieve bron van informatie, maar doen volop mee.

“De ene na de andere CO2-reductiemaatregel belandt op de pijnbank”

Met vijanddenken kun je ver komen. Je kunt bijvoorbeeld 70 miljoen Amerikanen overtuigen op jou te stemmen. Maar zou het ook de meest effectieve aanpak zijn voor de energietransitie? Een oorlog kent winnaars, maar ook verliezers. Trump weet daar inmiddels alles van. In een paar Drentse gemeenten is de bevolking een windpark door de strot geduwd. Het resultaat: geen enkele Drentse gemeente heeft windturbines opgenomen in haar regionale energiestrategie. Geen draagvlak. En hoe lang houdt je oorlogsretoriek vol? De strijd tegen Corona zijn we na 9 maanden al zat. De energietransitie vergt lange adem.

Ook binnen het klimaatbeleid is volop strijd. De ene na de andere CO2-reductiemaatregel belandt op de pijnbank. Deels is dat verklaarbaar. De energietransitie is een miljarden business en het zwartmaken en zo mogelijk uitschakelen van de concurrentie hoort erbij.

Maar het gaat verder. Ook partijen zonder commerciële belangen roeren zich heftig en staan tegenover elkaar. Dat geldt ook voor politieke partijen. Eerst samen een klimaatakkoord sluiten en een klimaatwet maken, vlak daarna rollebollend over straat. We gaan daar de komende maanden nog menig voorbeeld van zien, inclusief de sluwe slogans en alternatieve feiten om zieltjes te winnen. Helaas.

Logischerwijs klinkt de roep om een Nederlandse variant van het Britse Committee on Climate Change (CCC). Zou het helpen? Welnee! In de UK is de energietransitie nauwelijks een politiek issue. Het Britse CCC heeft daardoor veel mandaat. Juist ook voor minder aantrekkelijke zaken die nodig zijn voor 'Net-Zero' in 2050. Zo onderschrijft het CCC de noodzaak van biomassa/biobased, kiest ze primair voor goedkope hybride oplossingen met groen gas, pleit ze voor massale CO₂-opslag en ziet ze een belangrijke rol voor kernenergie en blauwe waterstof. De Britten hebben deze aanbevelingen overgenomen en koersen nu op 68% CO₂-reductie in 2030. De Britse en Nederlandse economieën lijken zeer sterk op elkaar. Een vergelijkbare studie zou in Nederland daarom op dezelfde conclusies uitkomen. Maar wat denkt u: zou de Tweede Kamer het accepteren als het PBL met zo'n advies durft te komen? Of kiezen we opnieuw de strijd?

“De visie van een duurzame wereld is tenminste zo aansprekend als een mens op de maan”

Kennedy wist het Amerikaanse volk te overtuigen met zijn visie van een man op de maan. In grote eendracht werd lange tijd door tienduizenden uit talloze bedrijven en instanties aan de realisatie van die visie gewerkt. Het vergde forse offers, ook financieel. Er werd nauwelijks gemord. De Amerikaanse samenleving leefde mee en was trots op de geleverde prestaties. Een voorbeeld voor onze energietransitie? Eendrachtige samenwerking en blij met wat we tussentijds bereiken? Waarom niet? De visie van een duurzame wereld is tenminste zo aansprekend als een mens op de maan. Iedereen snapt dat de weg daarheen offers vraagt. Ook snapt iedereen dat onze manier van leven, ons werk, onze woonomgeving geleidelijk zal veranderen.

Kerst nadert. Een goed moment te stoppen met ruzie maken, de sluwe slogans en de alternatieve feiten. Samen de schouders eronder en het eerlijke verhaal. Trots op mooie resultaten. Blij met de stappen die gezet worden. Weg met de zuringheid. Doet u mee?

Martien Visser

Martien Visser is lector energietransitie & netintegratie, Hanzehogeschool Groningen en Manager Corporate Strategy bij Gasunie. Hij schrijft zijn column op persoonlijke titel. Zijn mening komt niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Hanzehogeschool of Gasunie.